

# **KAM-JURIDINEN YHTEISTYÖ**

**13.5.2009**

**Pekka Heikkinen**



THE NATIONAL LIBRARY OF FINLAND

# Miksi yhteistoimintaa on syytä tehostaa

- KDK ja TekijäL 16d§ (sopimuslisenssisäännös) jo sijoittaneet muistiorganisaatiot samaan koriin
- lähivuosina edessä kädenvääntö siitä, millaiselle perustalle tuleva ”digitaalinen käyttökulttuuri” rakennetaan
- tämä sanelee myös muistiorganisaatioiden liikkumavaran
- vaikka perusasenne on yhteistyöhakuinen, syytä luoda rakenteet yhteiselle edunvalvonnalle-> miten organisoidaan?

# Eräs ehdotus

## **VALMISTELU:**

- alustava yhteistyökokous marraskuussa 2008**
- muistio maaliskuussa 2009**
- keskustelutilaisuus 5.6.2009**

## **EHDOTUS:**

- e-KAM ryhmä ottaa huolehtiakseen myös juridisen alan yhteistyöstä:**
- toimisi johtoryhmänä**
  - kokoukset n. 2 kertaa vuodessa**
  - muistiorganisaatioiden yhteinen kanta suhteessa mediaan, hallintoon ja poliitikkoihin**

## TAUSTA: MITEN OIKEUDET MÄÄRITELLÄÄN?

**-digitalisoitumisen ja verkottumisen myötä lainsäädännöllä entistä suurempi vaikutus muistiorganisaatioiden toiminnan kannalta**

**a) tekijänoikeus: käyttöoikeudet digitaaliseen aineistoon (mahdollisuudet tarjota yleisökäyttöön rajalliset)**

**b) informaatio-oikeus: miten oikeudet vs. muistiorganisaatioiden vapaudet määritellään tietoverkoissa**

**-yleisökäyttö vs. yksilöiden tietosuoja (verkkoarkisto)**

**-aineistojen julkisuus vastaan yrityssalaisuuksien suoja/tietoturva**

**-valtion sensuuri-intressi? (terroristilainsäädäntö jne.)**

# Miksi oma-aloitteisuus on tarpeen?

**Vaikka hyvää tahtoa opetusministeriössä riittäisikin:**

- 1) OPM joutuu huomioimaan myös vahvojen oikeudenhaltijatahojen intressit**
- 2) tosiasiallinen aloitteentekijän rooli siirtynyt EU:n komissiolle**

# Mikä maksimoi yleisen edun?

Hyvin toimivat informaatio- ja hyödykemarkkinat

VAI

Muistiorganisaatiot markkinoita täydentävänä kulttuuriaineiston levityskanavana

# VN periaatepäätös 26.3.2009

**Aineettomia oikeuksia koskeva strategia, valmisteltu yhteistyössä OPM ja TEM**

## Tavoitteita:

- oikeuksien tehokkuus ja selkeys**
- kilpailupolitiikka ja markkinoiden toimivuus**

**VN:n periaatepäätös painottaa markkinatoimijoita, ei yksittäisiä tekijöitä tai käyttäjiä (digitaalisten markkinoiden edellytysten vahvistaminen)**

**<-> kirjastot edustavat yksittäisiä käyttäjiä**

# Millainen oikeuksien rakenne?

**Markkinat toimivat tehokkaimmin silloin, kun oikeudet on keskitetty yhdelle toimijalle, mahdollisimman täydellisinä (transaktiokustannukset minimoituvat)**

**Edut: kun oikeudet keskitetään yhdelle toimijalle niiden selvittäminen myös muistiorganisaatioissa helpottuu**

**Haitat: muistiorganisaatioiden toiminta perustuu yksinoikeuksien rajoituksille**

**-> markkinoiden toimivuuden näkökulmasta lakisääteiset rajoitukset kannattaisi korvata yksittäisten toimijoiden välisillä vapaaehtoisilla sopimuksilla (komission Vihreä kirja 2008)**